

Lieta C-18/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 16. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Verwaltungsgerichtshof (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 18. decembris

Revīzijas sūdzības iesniedzējs:

XY

Atbildētāja iestāde:

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

Pamatlietas priekšmets

Tiesības uz patvērumu – Jauni elementi vai fakti – Tvērums – Procedūras piemērošanas atsākšana – Nepareiza direktīvas transponēšana

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (turpmāk tekstā arī – “Procedūru direktīva”) interpretācija, LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (pārstrādāta versija) 40. panta 2. un 3. punktā ietvertās vārdkopas “jauni elementi vai fakti”, kas “ir konstatēti vai [kurus] pieteikuma

iesniedzējs ir iesniedzis”, aptver arī tādus apstākļus, kas bija konstatējami jau pirms iepriekšējās patvēruma procedūras noslēgšanās ar *res judicata* spēku?

Ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši:

2) Vai gadījumā, kad tiek konstatēti jauni fakti vai pierādījumi, uz kuriem iepriekšējā procedūrā nevarēja tikt norādīts, ārvalstniekam pie tā neesot vainīgam, pietiek ar to, ka patvēruma meklētājam tiek dota iespēja pieprasīt atsākt ar *res judicata* spēku noslēgušos iepriekšējo procedūru?

3) Vai iestāde, ja patvēruma meklētājs ir vainīgs pie tā, ka viņš nav sniedzis argumentus attiecībā uz jauniem norādītiem iemesliem jau iepriekšējā patvēruma procedūrā, drīkst noraidīt turpmāka pieteikuma vērtējumu pēc būtības, pamatojoties uz valsts tiesību normu, kurā ir reglamentēts administratīvajā procesā vispārīgi spēkā esošs princips, lai gan dalībvalsts, nepieņemot speciālas tiesību normas, nav pienācīgi transponējusi Procedūru direktīvas 40. panta 2. un 3. punkta tiesību normas un tāpēc arī nav *expressis verbis* izmantojusi Procedūru direktīvas 40. panta 4. punktā paredzēto iespēju paredzēt izņēmumu no turpmāka pieteikuma vērtējuma pēc būtības?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (iepriekš tekstā arī – “Procedūru direktīva”): 36. apsvērums, 1., 2., 33. un 40. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz [Vispārējais administratīvā procesa kodekss] (turpmāk tekstā – “AVG”): 68. un 69. pants;

Verwaltungsgerichtsverfahrensgesetz [Likums par administratīvo procesu tiesā] (turpmāk tekstā – “VwGVG”): 32. pants;

Asylgesetz 2005 [2005. gada Likums par patvēruma piešķiršanu] (turpmāk tekstā – “AsylG 2005”): 2., 3., 8., 10., 57. un 75. pants;

Fremdenpolizeigesetz 2005 [Likuma par ārvalstnieku policiju] (turpmāk tekstā – “FPG”): 52. un 55. pants;

Gesetz über das Verfahren vor dem Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl [Likums par Federālajā Ārvalstnieku un patvēruma lietu birojā piemērojamo procedūru] (turpmāk tekstā – “BFA-Verfahrensgesetz” vai “BFA-VG”): 9. pants.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 1990. gadā dzimušā revīzijas sūdzības iesniedzēja XY izcelsmes valsts ir Irāka. Viņš pēc nelikumīgas ieceļošanas Austrijā 2015. gada 18. jūlijā iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu saskaņā ar *AsylG* 2005. Valsts drošības dienesta iestādes veiktās pirmās intervijas laikā viņš norādīja, ka ir šīts. Šītu bruņotie spēki viņu esot aicinājuši cīnīties viņu pusē. Taču viņš negribot cīnīties un arī nogalināt citus cilvēkus, kā arī negrib būt nogalināts pats. Turklāt situācija Irākā esot ļoti slikta; tur valdot karš. XY arī norādīja, ka tas ir “vienīgais viņa bēgšanas iemesls”.
- 2 Ar 2016. gada 23. marta vēstuli XY lūdza to noprotināt, piemērojot patvēruma procedūru, un, norādot uz vienlaikus iesniegtajiem dokumentiem, izklāstīja, ka viņš izcelsmes valstī piecus mēnešus ir ticis turēts apcietinājumā. Viņš esot ticis apsūdzēts par piedalīšanos sodāmās darbībās. XY arī norādīja, ka viņš 2008. gadā ir ieguvis šautu brūci.
- 3 2017. gada 30. maijā *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl* [Federālais Ārvalstnieku un patvēruma lietu birojs] noprotināja XY. Viņš norādīja, ka viņš nav precējies un ka viņam nav bērnu. Viņš esot dzimis Bagdādē un vienmēr esot tur dzīvojis. Viņa tēvs, kā arī brāļi un māsa arī esot dzīvojuši Bagdādē; viņa māte esot jau mirusi. XY esot dzīvojis pie sava tēva, kā arī brāļiem un māsām.
- 4 Pamatojot izcelsmes valsts pamešanu, XY norādīja, ka viņš un viņa tēvs esot šīti, turpretim viņa māte un radnieki – sunnīti. Starp mātes radniekiem esot “daži cilvēki”, kas piederot pie radikālām grupām. Šie cilvēki esot draudējuši iznīcināt visu ģimeni, ja XY “kaut ko par tiem pastāstīs”.
- 5 Federālais Ārvalstnieku un patvēruma lietu birojs vairākkārt XY uzdeva jautājumu, vai viņš ir norādījis uz visiem bēgšanas iemesliem, uz ko viņš vienmēr esot atbildējis apstipriņoši.
- 6 Pēc papildu ziņu ievākšanas Federālais Ārvalstnieku un patvēruma lietu birojs ar 2018. gada 29. janvāra lēmumu noraidīja XY pieteikumu gan saistībā ar lūgumu piešķirt patvēruma meklētāja statusu atbilstoši *AsylG* 2005 3. panta 1. punktam, gan saistībā ar lūgumu piešķirt personas, kurai ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību, statusu atbilstoši *AsylG* 2005 8. panta 1. punktam. Turklāt XY netika piešķirta uzturēšanās atļauja saskaņā ar *AsylG* 2005 57. pantu, attiecībā uz viņu tika izdots atgriešanas lēmums (tas tika balstīts uz *FPG* 52. panta 2. punkta 2) apakšpunktu, *AsylG* 2005 10. panta 1. punkta 3) apakšpunktu un *BFA-VG* 9. pantu), kā arī atbilstoši *FPG* 52. panta 9. punktam tika konstatēts, ka viņa pārvietošana uz Irāku ir pieļaujama. Iestādes noteiktais termiņš brīvprātīgai izceļošanai saskaņā ar *FPG* 55. panta 1.–3. punktu bija 14 dienas pēc tam, kad atgriešanas lēmums būs ieguvis *res judicata* spēku.
- 7 Federālais Ārvalstnieku un patvēruma lietu birojs savu lēmumu pamatoja tādējādi, ka XY argumentācija nav ticama. Proti, tā esot pretrunīga, nelōģiska un tajā esot ietvertas vairākas aplamības.

- 8 XY par Ārvalstnieku un patvēruma lietu biroja lēmumu iesniedza sūdzību *Bundesverwaltungsgericht* [Federālajā administratīvajā tiesā], ar kuru viņš vērsās pret Ārvalstnieku un patvēruma lietu biroja pierādījumu vērtējumu. *Bundesverwaltungsgericht* 2018. gada 23. jūlijā noturēja tiesas sēdi.
- 9 Nedz savā sūdzībā, nedz tiesas sēdē *Bundesverwaltungsgericht* XY nenorādīja uz jauniem bēgšanas iemesliem.
- 10 Ar 2018. gada 27. jūlija spriedumu *Bundesverwaltungsgericht* noraidīja revīzijas sūdzības iesniedzēja sūdzību kā nepamatotu.
- 11 2018. gada 4. decembrī XY iesniedza jaunu starptautiskās aizsardzības pieteikumu (turpmāk tekstā arī – “turpmāks pieteikums”). Kā jaunu bēgšanas iemeslu viņš norādīja faktu, ka viņš jau visu savu dzīvi ir homoseksuāls. Viņam Irākā tāpēc esot bailes par savu dzīvību. Šo bēgšanas iemeslu viņš savā pirmajā patvēruma pieteikumā esot noklusējis tāpēc, ka viņš neesot zinājis, ka viņš Austrijā savu homoseksualitāti varot neslēpt. To viņš esot uzzinājis tikai 2018. gada jūnijā.
- 12 Ārvalstnieku un patvēruma lietu birojs ar 2019. gada 28. janvāra lēmumu atbilstoši AVG 68. panta 1. punktam izspriestas lietas dēļ noraidīja turpmāko pieteikumu gan saistībā ar lūgumu par patvēruma meklētāja statusa, gan personas, kurai ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību, statusa piešķiršanu. Turklāt XY netika piešķirta uzturēšanās atļauja saskaņā ar *AsylG* 2005 57. pantu, attiecībā uz viņu tika izdots atgriešanas lēmums (tas tika balstīts uz *FPG* 52. panta 2. punkta 2) apakšpunktu, *AsylG* 2005 10. panta 1. punkta 3) apakšpunktu un *BFA-VG* 9. pantu) un saskaņā ar *FPG* 53. panta 1. un 2. punktu tika izdots ieceļošanas aizliegums uz diviem gadiem, kā arī atbilstoši *FPG* 52. panta 9. punktam tika konstatēts, ka viņa pārvietošana uz Irāku ir pieļaujama. Termins brīvprātīgai izceļošanai saskaņā ar *FPG* 55. panta 1. a punktu netika dots.
- 13 XY Ārvalstnieku un patvēruma lietu biroja lēmumu pārsūdzēja *Bundesverwaltungsgericht*.
- 14 Ar 2019. gada 18. marta spriedumu *Bundesverwaltungsgericht* apmierināja sūdzību, ciktāl tā bija vēsta pret ieceļošanas aizlieguma izdošanu. Pārējā daļā tā sūdzību noraidīja kā nepamatotu.
- 15 Par šo spriedumu XY iesniedza revīzijas sūdzību *Verwaltungsgerichtshof* [Augstākajā administratīvajā tiesā]. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tiek iesniegts šajā revīzijas tiesvedībā.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 16 Ārvalstnieku un patvēruma lietu birojs turpmākā pieteikuma noraidīšanu pamatoja tādējādi, ka jaunais norādītais bēgšanas iemesls nav ticams. Tā kā nozīmīgie fakti neesot mainījušies, pirmajā patvēruma procedūrā pieņemtā lēmuma *res judicata*

spēks liedz pieņemt jaunu lēmumu par turpmāko pieteikumu pēc būtības. Tāpēc turpmākais pieteikums izspriestas lietas dēļ (*res judicata*) esot jānoraida.

- 17 *Bundesverwaltungsgericht* principā piekrita šim viedoklim.
- 18 XY norāda, ka jauns fakts neesot viņa homoseksualitāte, bet gan tagad dotā iespēja to izpaust. Viņa argumentācija, ka viņš to esot varējis darīt tikai pēc “iznākšanas no skapja”, “katrā ziņā” esot ticama, jo tas atbilst vispārējai dzīves pieredzei. Taču, pat ja viņa apgalvojums par homoseksualitāti saskaņā ar Austrijas tiesībām vairs nebūtu pieļaujams, tas katrā ziņā esot pieļaujams saskaņā ar Direktīvu 2013/32. Turklāt *Bundesverwaltungsgericht* viņa homoseksualitāte esot bijusi jāņem vērā katrā ziņā vērtējot, vai ir konstatējams repatriācijas aizliegums.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 19 Šajā lietā galvenokārt – un saistībā ar **pirmo jautājumu** – ir runa par to, kā ir jāinterpretē Direktīvas 2013/32 40. panta 2. un 3. punktā ietvertā vārdkopa “ir konstatēti vai pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis jaunus elementus vai faktus”. Jautājums ir par to, vai ar to ir jāsaprot arī apstākļi, kas jau pastāvēja pirms lēmums par pirmo starptautiskās aizsardzības pieteikumu ieguva *res judicata* spēku.
- 20 Par to liecina plašais formulējums un sistēma. Taču tas atšķiras no Direktīvas 2013/32 36. apsvērumā minētā *res judicata* principa vismaz tad, ja par pamatu tiek izmantota Austrijā valdošā šī principa izpratne. Tātad ir iespējams, ka šis princips ir jāsaprot atšķirīgi, ja runa ir par Direktīvu 2013/32.
- 21 Ja uz pirmo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, iesniedzējtiesa ar **otro jautājumu** vēlas zināt, vai saskaņā ar Direktīvu 2013/32 pietiek ar to, ka patvēruma meklētājam tiek dota iespēja atsākt iepriekšējās procedūras piemērošanu, vai arī ir jāpiemēro jauna procedūra par turpmāko pieteikumu.
- 22 Abas interpretācijas ir iespējamās. Par pirmo variantu liecina *res judicata* tiesību institūta nozīme, kas izriet no Direktīvas 2013/32 36. apsvēruma. Par otro variantu liecina 40. panta 3. punkta formulējums, atbilstoši kuram jaunu elementu vai faktu gadījumā “ieteikumu turpina izskatīt saskaņā ar II nodaļu”.
- 23 Tāpat gadījumā, ja uz pirmo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, iesniedzējtiesa ar **trešo jautājumu** vēlas zināt, vai patvēruma meklētājam, kurš ir vainojams tajā, ka viņš jaunos iemeslus nav norādījis jau pirmajā procedūrā, var liegt turpmākā pieteikuma izskatīšanu pēc būtības, lai gan Direktīvas 2013/32 40. pants nav ticis transponēts pienācīgi.
- 24 Šajā kopsakarā ir jānoskaidro, vai dalībvalstīm, transponējot Direktīvas 2013/32 40. panta 4. punktu, ir jāparedz *tiešs* izņēmums no turpmāku pieteikumu izskatīšanas pēc būtības vai arī valsts tiesības var tikt interpretētas Savienības tiesībām atbilstošā veidā.